

Kötelező, mégis mindenütt önkormányzati érdekegyeztető tanács

Törvényesen már másfél év óta minden településen lennie kellene **önkormányzati érdekegyeztető tanácsnak**. A valóságban azonban még csak kevés helyen működnek ilyen testületek. Pedig lenne feladatuk.

A közalkalmazottak jogállásáról 1992-ben született törvény tavaly előtti módosítása (hivatalos nevén az 1996. évi XXVIII. törvény) hármastagolódású komplex rendszerbe foglalta a közalkalmazottak munkaviszonyával és bérezésével kapcsolatos érdekegyeztetést. Eszerint **országos** jelentőségű ügyekben a kormány - az önkormányzatok szövetségeit bevonva - a közszolgálat országos szakszervezeteivel tárgyal a **Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsában (KIÉT)**.

Az egyes **ágazatokban** - például az egészségügyben, az oktatásügyben, a közművelődésben - dolgozók képviselői az ágazati miniszterrel tárgyalhatnak az ágazati érdekegyeztető tanácsokban. A területi (megyei) és települési (városi, községi) érdekegyeztetés fóruma az **önkormányzati érdekegyeztető tanács**, amelyben az önkormányzat tárgyalópartnere az ott működő szakszervezet.

Dr. Kiss Sándor, a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének (MKKSZ) elnöke fontosnak tartja hangsúlyozni, hogy a kormány, az ágazati miniszter és a helyi önkormányzat a törvény szerint **köteles** létrehozni az érdekegyeztető tanácsot. Nem mérlegelhető tehát, hogy egy-egy városban, községben legyen vagy ne legyen ilyen fórum. Ahol még nincs, ott az önkormányzat mulasztásos törvénysértést követ el. A törvény nemcsak a fórum megalakítását írja elő kötelezően, hanem azt is, hogy a megfelelő szintű érdekegyeztető tanácsok **„működtetése, továbbá személyi, tárgyi és anyagi feltételeinek biztosítása a kormány, a miniszter, illetve az önkormányzat kötelessége.”**

Mire jogosultak az önkormányzati érdekegyeztető tanácsok, milyen kérdések tartoznak a hatáskörükbe? A jogszabály szerint az önkormányzatnak döntése előtt véleményt **kell** kérnie az ott működő szakszervezettől két ügyben: a **közalkalmazotti illetmény-előmeneteli rendszer pénzügyi fedezetéről szolgáló költségvetési tervről** és a **közalkalmazottak nagyobb csoportját érintő intézkedés tervezetéről**.

Azt is kiköti a törvény, hogy az ilyen tervezeteket a **döntés előtt legalább tizenöt nappal** meg kell küldeni a véleményezésre jogosult szakszervezetnek. Jogosultnak az úgynevezett **reprezentatív szakszervezeteket** jelöli meg a törvény: azokat, amelyek **„az adott körben a közalkalmazotti tanácsválasztásokon az érvényes szavazatok tíz százalékát megszerezték.”** Ha több ilyen is van egyik-másik önkormányzatnál, akkor mindegyik jogosult részt venni az ott működő érdekegyeztető tanácsban.

Dr. Kiss Sándor szerint, ha az önkormányzatnak van közalkalmazottakat foglalkoztató intézménye (bölcsődéje, óvodája, iskolája, egészségügyi, szociális intézménye, könyvtára, művelődési háza) és működik a hozzá tartozó területen reprezentatív szakszervezet - akár egy is -, akkor a képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatában (SZMSZ) kell meghatározni az érdekegyeztető tanács önkormányzati tárgyalócsoportjának személyi összetételét és a tanács működésének tárgyi, anyagi feltételeit.

A kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos viták megelőzésére dr. Kiss Sándor célszerűnek tartja, ha az önkormányzat - a szakszervezettel közösen - meghatározza, hogy pontosan milyen költségvetési előirányzatokat kell döntés előtt megküldeni a munkavállalói érdekképviselőnek, s azon a helyen mi számít a közalkalmazottak nagyobb csoportjának. (Az eddigi tapasztalatok szerint az önkormányzatok és a szakszervezetek megállapodásai az intézményi létszám 10 százalékát, nagyobb szervezeteknél az egyes szervezeti egységekben dolgozók vagy a szakmai tagoltság szerinti kör 10 százalékát tekintik a közalkalmazottak nagyobb csoportjának.)

Az MKKSZ elnöke a félreértéseket elkerülendő arra is figyelmeztet, hogy az önkormányzati érdekegyeztető tanács **kizárólag a közalkalmazotti érdekegyeztetés intézménye**, tehát az önkormányzat polgármesteri hivatalában foglalkoztatott **köztisztviselők ügyei nem ide tartoznak**. Rájuk vonatkozóan az 1997 októberében módosított köztisztviselői törvény előírásai irányadóak. Az adott településen működő, de más önkormányzatok hatáskörébe - például a megyei önkormányzathoz - tartozó intézményekre sem terjed ki a helyi érdekegyeztető tanács illetékessége.

Ugyancsak fontos tudni, hogy **ha az önkormányzat a törvény ellenére sem kéri ki a szakszervezet véleményét az érdekegyeztető tanács kompetenciájába tartozó ügyekben, s úgy hoz döntést, a szakszervezet a bíróságtól vagy az Alkotmánybíróságtól kérheti az így született határozat, rendelet felülvizsgálatát, megsemmisítését**. Azt azonban nem lehet jogsértőnek minősíteni, ha az önkormányzat a szakszervezet véleményétől eltérő döntést hoz. A törvény ugyanis csak **véleményezési** - s nem **egyetértési** - joggal ruházza fel a szakszervezeteket, nem írja elő, hogy az önkormányzatnak minden körülmények között el kell fogadnia az érdekképviselőt álláspontját.

A közalkalmazottak se legyenek mostohák

Az MKKSZ Hírlevél eddig megjelent számai nem igazán nyerték meg **Török János**, a kőbányai GAMESZ SZB-titkárának tetszését. Rögtön az első szám megjelenése után - még tavaly nyáron - tollat ragadott, és epés sorokat küldött az MKKSZ központjába.

„Az MKKSZ Hírlevél első számának Beköszöntő című cikkében Fehér József főtitkár azt kérte, hogy fogadjuk érdeklődéssel és kritikával az újságot - írta -. Én mindkét elvárásnak eleget téve először érdeklődéssel vettem kezembe a lapot. Gyorsan átfutottam. Mivel nem akartam hinni a szememnek, lassabban is átolvastam. Ekkor derült ki számomra:

jól láttam, hogy nem láttam azt, amit látni szerettem volna. Közalkalmazottakkal és problémáikkal foglalkozó cikkekre gondoltam.

Ezután már a második kérdésnek is eleget téve kritikus szemmel néztem át az újság tartalmát, és a következő tényeket fedeztem fel. A lap 12 oldalán 15 különböző témájú cikket tartalmaz. Ebből 10 cikk 10 oldal terjedelemben csak a köztisztviselők gondjaival, bajaival foglalkozik. A maradék 2 oldalt a Beköszöntő, egyéb bejelentések és adatok teszik ki.

Az egész újságban még a legnagyobb jóindulattal sem találtam a közalkalmazottakkal foglalkozó cikket. Véleményem szerint ennek két oka lehet:

1. A közalkalmazottak sokkal gondtalanabban élnek, mint a köztisztviselők. Nincsenek bér gondjaik, problémáik, nem kell érdekegyeztetés, kollektív szerződés, stb.

2. Az MKKSZ tagjainak 99 %-a köztisztviselő.

Az újság neve nem takarja a tartalmat, lehetne a név akár Köztisztviselői Fecsegő is. Ez talán többet árulna el a tartalomról. Le szeretném szögezni: nem vagyok köztisztviselő-ellenes, csak az arányokkal, illetve aránytalanságokkal vagyok elégedetlen. Úgy érzem, jó magyar szokás szerint átestünk a ló másik oldalára."

Török János most, 1998 elején, három szám megjelenése után is úgy érzi, hogy az MKKSZ Hirlevél mostohán bánik a szakszervezethez tartozó közalkalmazottakkal. (Szó ami szó, jogos az elégedetlensége, - a szerk.) Pedig lenne mit írni róluk is, hiszen legalább annyi gondjuk-bajuk van, mint a köztisztviselőknek, s ráadásul még a keresetük is jóval alacsonyabb.

Itt van például a kollektív szerződések ügye. A rendszerváltással, meg az azóta bekövetkezett átszervezésekkel jószereivel teljesen új, érdekképviselési, érdekvédelmi tapasztalatokban nem bővelkedő tisztségviselők kerültek a munkahelyi szakszervezetek élére is. A korábbiaknak már a kisujjában volt minden, - mondja Török János - nekünk meg jószereivel morzsánként kell összeszedni az eredményes munkához szükséges tudnivalókat. Változtak a jogszabályok, változtak a munkahelyi körülmények is, a szakszervezeti alapszervezet tisztségviselői pedig főnek a levükben, hogy mit követelhetnek jogosan vagy mit nem, amikor például a kollektív szerződés megkötéséről tárgyalnak a munkahely felkészült jogászaival.

Ebben az ügyben az eddiginél mindenképpen több eligazításra, tanácsra van szükségük az alapszervezeteknek. Nem elvi útmutatókra, hanem gyakorlati példákra, hogy miként szerezhetünk érvényt az igényeinknek, akaratainknak, hogyan lehet kollektív szerződésbe foglalni azt, ami csak adható, de nem kötelező módon írja elő a Munka Törvénykönyve. Az ezzel kapcsolatos konkrét példák, egy-egy munkahely jól sikerült kollektív szerződésének bemutatása sokat segíthetne más alapszervezeteknek.

A X. kerületi GAMESZ SZB-titkára azt is fontosnak tartja, hogy az MKKSZ Hirlevél rendszeresen mutasson be egy-egy szakszervezeti alapszervezetet, leírva, hogy egy-egy ügyet miként sikerült ott megoldani, hogyan tudnak érvényt szerezni a dolgozókat megillető munkavállalói jogoknak, mivel tudják ébren tartani a szakszervezet iránti érdeklődést, hogyan lehet tekintélyt teremteni a szakszervezetnek a munkahelyi vezetőknel.

Török János tapasztalatai maguk is érdemesek a továbbadásra. Három éve SZB-titkár az 50 munkavállalót foglalkoztató X. kerületi GAMESZ-nél, ahol most 46 a szakszervezeti tagok száma. De amikor ő három évvel ezelőtt titkár lett, összesen ketten voltak, mert elődje bedobta a törülközőt, valamiért megsértődött, és körbeadott egy kérdőívet, hogy ki akar szakszervezeti tag maradni. A legtöbben beleestek ebbe a csapdába, és kilépési szándékukról nyilatkoztak.

Ez szólította csatasorba Török Jánost. Mindenki vel egyenként beszélgetett. Azzal érvelt, hogy a dolgozók munkahelyi jogait, járandóságait kollektív szerződésbe célszerű foglalni, mert azt kötelező betartania a munkaadónak, de kollektív szerződést csak szakszervezet köthet. A szakszervezet követelésének, fellépésének viszont csak akkor van súlya, ha az ott dolgozók többsége a tagja. Így sikerült sok mindenkit rábeszélnie a visszalépésre. De a tagszervező munkát akkor sem hagyta abba, amikor az alapszervezet már túljutott az ötven százalékos szervezethez. Ilyen humorban fogant levelet irt a még kívül maradóknak:

„Tisztelt leendő

Szakszervezeti Tag!

Ezúton tájékoztatlak, hogy munkahelyeden működik a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének X. ker. GAMESZ Munkahelyi Szervezete, melynek Te is mindenáron tagja kívánsz lenni.

Tudom, egyetlen problémád volt eddig, hogy égen-földön nem jutottál belépési nyilatkozathoz, mert olyan gyorsan szétkapkodták. Örömmel tudatom Veled, nyomdai kapacitásunk bővítése lehetővé tette, hogy részedre is juttassunk belőle.

Sőt! Két belépési nyilatkozatot küldünk, és ha valakit beléptetsz, kapsz egy bónusz pontot. Három bónusz pont elérése esetén Te indoklás nélkül hagyhatod el sorainkat.

Szóval ragadd meg az alkalmat, ha érdekel a dolog, töltsd ki a belépési nyilatkozatot, és postafordultával (holnap) küldd vissza. Az új belépők sorsoláson vesznek részt. A győztesnek nem kell meghallgatni a titkár éves beszámolóját a végzett munkáról.

Siess, mert csak az első 20 jelentkezőt tudjuk felvenni!

Előre is örömmel üdvözöllek tagjaink sorában:

Török János
titkár"

És csoda történt. Másnap hat új belépési nyilatkozatot talált az asztalán. Pedig - vallja meg őszintén most, egy év múltával - azt hitte, hogy kinevetik. De nem ezt tették, mert kollégái már meggyőződtek arról, hogy komolyan veszi az ott dolgozók érdekeinek védelmét, képviselését.

Kötelező a nyilvántartás és a letétbe helyezés

1998. január 1-jétől hatályba lépett az a munkaügyi miniszteri rendelet, amely szabályozza a kollektív szerződések nyilvántartásának és letétbe helyezésének rendjét. A rendelet minden január 1-jén hatályban lévő kollektív szerződésre vonatkozik, ám a jogszabály 60 napos haladékot ad a bejelentésre.

A kollektív szerződéseket a *Munkaügyi Minisztérium társadalmi és munkaügyi kapcsolatok főosztálya* veszi nyilvántartásba a beküldött adatlap alapján. A bejelentési kötelezettség minden ilyen dokumentumra érvényes, a letétbe helyezési kötelezettség viszont csak azokra a szerződésekre vonatkozik, amelyeket a munkáltatói érdekképviselő kötött.

A dokumentumokat csak a szerződő felek, illetve az e témával foglalkozó kutatók tekinthetik meg. Más esetben a betekintéshez, illetve a nyilvánosságra hozáshoz a szerződő felek írásos hozzájárulása szükséges. Ezzel szemben a nyilvántartó könyv - amely a nyilvántartási számot, a szerződő felek általános adatait és a kollektív szerződés időbeli hatályát tartalmazza - mindenki számára hozzáférhető.

A február 28-áig megkötött, illetve a január 1-jén már hatályos szerződések bejelentésére 60 napot ad a miniszteri rendelet, ám azokat a szerződéseket, amelyeket március 1-je után kötnek meg, már 30 napon belül be kell jelenteni.

(Megjelent a Világgazdaság 1998. január 9-ei számában)

Közalkalmazottak a KVI-nél

Sikeres szakszervezet

Egy nem nagy taglétszámmal rendelkező szakszervezet is lehet sikeres. Erre bizonyosság a **Kincstári Vagyoni Igazgatóságnál (KVI) működő MKKSZ önálló alapszervezet** tevékenysége. Meg arra, hogy a legjobb tagtoborzó az eredményes érdekképviselő. A sikerért azonban igen szívósan, kitartóan meg kellett dolgozniuk. Az igazgatóság előző vezetője ugyanis egyszerűen nem akart tudomást venni a szakszervezetről, az érdekképviselői jogokról - mondja **Pető Lászlóné**, a szakszervezeti bizottság titkára.

Az akkori igazgató azzal érvelt, hogy az igazgatóságnál dolgozók elenyésző kisebbsége szakszervezeti tag - ami akkor még igaz volt, - súlytalan szervezettel pedig nincs mit tárgyalni. A szakszervezeti bizottság azonban nem hagyta magát. A törvényes előírásokra hivatkozott az igazgatóval nyilvánosan vitázva, s azonnal szóvá tett minden olyan esetet, amikor az igazgatóság „elfelejtett” a jogszabály szerint eljárni egy-egy alkalmazott ügyében. És nem feledkeztek meg a szakszervezeti tagok iránti apróbb figyelmességekről - a nönapi kis virágcsokrokról, a Mikulás-napi csomagokról - sem.

Egy ilyen Mikulás-napi csomagosztás után többen reklamálták, hogy ők miért nem kaptak csomagot, hiszen nekik is van kisgyerekekük.

- Ezeket a csomagokat a szakszervezeti tagdíjból vettük, természetes, hogy csak szakszervezeti tagoknak adhatunk belőle, - felelte a reklamálóknak az szb-titkár, de egyetlen szóval sem győzködte az illetőket, hogy lépjenek be ők is a szakszervezetbe, s akkor nekik is jár a külön figyelem. Helyette dolgoztak kitartóan, minden lehetséges fórumon kiálltak a munkakörülmények, a munkafeltételek, a kereseti viszonyok javításáért, jogsegélyszolgálat megszervezésével segítettek azoknak, akiknek vitás ügyük támadt a munkaadóval.

És lassan gyülekezni kezdtek a belépési nyilatkozatok az szb-titkár asztalán. **A három évvel ezelőtti taglétszám megnégyszereződött:** az akkori 20 helyett ma 90 tagja van a KVI szakszervezetének. Pedig a munka, az igazgatóság feladatainak jellegéből adódóan az alkalmazottak száma meglehetősen változó. A hivatal kezdetben főleg a volt munkásör-objektumok és az egykori szovjet laktanyák hasznosításával, a társadalmi szervezetek 1990-ben állami kezelésbe vett ingatlanjainak ügyeivel foglalkozott. Ha egy ingatlant sikerült hasznosítani, az ott foglalkoztatott vagyonőrök, más alkalmazottak rendszerint átkerültek az új használóhoz, így a létszám általában a KVI gondjaira bízott vagyonnal együtt mozgott. Az intézmény életében fordulatot hozott az 1992-ben született államháztartási törvény, amely egyebek között a kincstári vagyonról is rendelkezett. Ennek alapján a KVI a Pénzügyminisztérium felügyelete alatt álló központi költségvetési szerv lett - addig a PM egy részlege volt - az állami tulajdonnal kapcsolatos tulajdonosi jogokat hivatott gyakorolni. A központban 229-en dolgoznak - ebből 195-en közalkalmazottak -, a 19 megyei kirendeltségen pedig összesen 388-an - köztük 206 közalkalmazott -, de van olyan megye, ahol csak 3-4 emberből áll az iroda.

Az első érezhető sikert az 1994-es közalkalmazotti tanácsválasztáson érte el a szakszervezet: befutottak a jelöltjei.

- Azóta is igen szoros az szb és a Közalkalmazotti Tanács együttműködése, - teszi hozzá **Berhidi Gyuláné** szb-tag, a KT elnökhelyettese. - Nem keverjük össze a két testület jogosítványait, mert mások a feladataik, de az együttműködés, a dolgozókat foglalkoztató ügyek közös megbeszélése hasznunkra van.

A másik sikeres akció az 1996 őszen aláírt első **kollektív szerződés** megkötése volt. (Ezt 1997 tavaszán módosították, s most készülnek a megállapodás idej felülvizsgálatára.) Az előző vezető makacsul elzárkózott kollektív szerződés kötésétől. Simóka Kálmánné dr., az új vezérigazgató azonban igent mondott a szakszervezet kezdeményezésére. Előtte más közalkalmazotti munkahelyek kollektív szerződéseit tanulmányozták a szakszervezeti bizottság tagjai, hogy lehetőleg minél pontosabban fogalmazhassák meg igényeiket, s minél több olyan juttatást belefoglaljanak, amelynek megadását a közalkalmazottak fogállásáról szóló törvény nem teszi kötelezővé, hanem csak a munkahelyi vezető megítélésétől függő lehetőségként írja elő. A KVI szakszervezeti bizottságának tagjai úgy tartják, hogy igényeik zömét sikerült belefoglalniuk a kollektív szerződésbe.

A munkaadó és a szakszervezet viszonyát szabályozó fejezetben például ezeket a mondatokat is olvashatjuk: „A munkáltató kijelenti, hogy együtt kíván működni a Szakszervezeti Bizottsággal és a Közalkalmazotti Tanáccsal és a

tevékenységüket támogatja, működésüket elősegíti .... A munkáltató vállalja, hogy a Szakszervezeti Bizottság és a Közalkalmazotti Tanács képviselőjét meghívja minden olyan értekezletre, tanácskozásra, megbeszélésre, stb, amelyen a foglalkoztatottak élet- és munkakörülményeit érintő kérdésekkel kapcsolatos döntést készítenek elő; a Szakszervezeti Bizottság elnöke és a Közalkalmazotti Tanács képviselője szavazati joggal vehet részt azon bizottságokban, amelyek a munkáltató és a foglalkoztatottak jövőjét érintő döntések előkészítéséért jönnek létre."

Azt is a kollektív szerződésbe foglalták, hogy a KVI ingyen bocsát rendelkezésre helyiséget a szakszervezeti rendezvények megtartásához, átvállalja a szakszervezeti munkához szükséges telefon és postaköltséget, anyagok gépirását, sokszorosítását, esetenként jegyzőkönyvvezetőt is ad a tanácskozásokhoz, s magára vállalja a szakszervezeti tisztségviselők érdekképviseleti munkával kapcsolatos vidéki utazásainak költségeit is.

Idén tavasszal a szakszervezet úgy szeretné módosítani a kollektív szerződést, hogy a ruhapénzt az eddigi 30 ezer forintról jóval magasabbra emelje az Igazgatóság, s megfelelő garanciák legyenek a KSZ-ben a 13. havi illetmény, a különféle jutalmak, az üdülési hozzájárulás és az étkezési hozzájárulás kifizetésére is. A szakszervezet vívmányai közé tartozik egyébként az is, hogy az Igazgatóság épületének földszintjén kialakítottak egy tálalót, ahol kulturált körülmények között lehet elfogyasztani a honvédségtől megrendelt ebédet. Akik nem veszik igénybe ezt a kedvezményes étkezést, vásárlási tikkett kapnak. Korábban csak a honvédségi ebéd megrendelői kaptak étkezési hozzájárulást.

A szakszervezet sikertörténeteinek sorába tartozik a **közalkalmazottak önkéntes nyugdíjpénztárának** megszervezése is. Előtte elhívták magukhoz az Első Magyar Közszolgálati Nyugdíjpénztár képviselőjét, hogy magyarázza el nekik, mire jó ez az egész. A magyarázat és az utána következett szervező munka olyan jól sikerült, hogy csaknem valamennyi alkalmazott belépett az önkéntes nyugdíjpénztárba. Aminek a vonzerejét az is növeli, hogy a KVI havonta egységesen 3 ezer forinttal egészíti ki valamennyi belépett pénztártag tagdíját, - teszi hozzá magyarázatul **Árva Istvánné** szb-tag, gazdasági felelős.

Most azt tervezik, hogy megszervezik a KVI-nél a kötelező társadalombiztosítási járulék egy részét gyűjtő **magánnyugdíjpénztárt** is. Megint elhívják egy kis eszmecezerére a náluk sikeresen működő Első Magyar Közszolgálati Nyugdíjpénztár képviselőjét és két másik magánnyugdíjpénztár embereit is, hogy összevethessék az ajánlásokat. A szívük a már megismert pénztárhoz húzza őket, de a körültekintés nem árt. Arra számítanak, hogy főleg fiatal alkalmazottaik döntéséhez adnak ezzel segítséget.

Természetesen a KVI-nél sem csupa öröm az élet. Most például sokan méltatlankodnak azon, hogy egy kormányrendelet szerint az állami alkalmazottak csak banki átutalással kaphatják meg fizetésüket. Nem a rendszert magát kifogásolják, hanem azt, hogy a banki pénzkezelés költségeit a dolgozóknak kell viselniük. Nyugaton, ahol a mieinknél sokszorosan magasabbak a közalkalmazotti fizetések, s a pénzügyi szolgáltatások is kiterjedtebbek, könnyebben igénybe vehetők, mint nálunk, természetes ez a rendszer, s a kezelési költségek is elenyészőek a keresethez képest. Magyarországon azonban még sok százezer család számára érzékeny veszteség az, amit a bankok leemelnek így a dolgozók havi fizetéséből. Ezért a KVI közalkalmazottjai azt tartanák igazságosnak, ha vagy a kormány vagy a munkahely magára vállalná a plusz költségeket, de legalább azok egy méltányos részét.

Szathmári Gábor

A családsegítők kaptak is, meg nem is

A **Családsegítők és Szociális Segítő Foglalkozású Dolgozók Országos Szakmai Tanácsa (OSZT)** kitartóan munkálkodik azon, hogy a családsegítő intézményekben, szervezetekben dolgozó közalkalmazottak munkavállalói érdekképviseletét a lehető legjobban ellássa.

Alapos vizsgálat

Az OSZT egyik közismert érdekvédelmi akciója volt az a kezdeményezés, amelynek nyomán **dr. Gönczöl Katalin**, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa még tavaly vizsgálatot indított arról, hogy a szociális törvény 1996-os módosítása révén az önkormányzatok róhatnak-e a családsegítőkre állampolgári jogokat sértő tennivalókat. A törvény módosítása ugyanis együttműködési kötelezettséget irt elő a szociális segélyben részesítettek számára, s az együttműködés hiányának szankcionálásában a családsegítőknak is részt kell venniük, az önkormányzatok a segély további folyósításának felülvizsgálatához a családsegítő szolgálatokat vehetik igénybe. Így az ilyen feladattal megbízott családsegítő olyan adatokat lenne kénytelen kiszolgáltatni a segélyezettéről, amelyeknek a kiadását tiltja a személyes adatok védelméről szóló törvény.

Az MKKSZ Hirlevél 1997. júliusi számában ismertettük az OSZT Gönczöl Katalinhoz intézett levelét. Most az iránt érdeklődtünk **dr. Mizsey Ágotánál**, az OSZT elnökénél, hogy hol tart az ügy, milyen visszhangot keltettek az állampolgári jogok országgyűlési biztosának megállapításai az illetékes kormányzati szervek és az érintett család gondozók körében.

- Az országgyűlési biztos vizsgálódásai igazolták, hogy nem ok nélkül vertük félre a harangokat, - mondja az OSZT elnöke. - Dr. Gönczöl Katalin azt állapította meg, hogy az együttműködési kötelezettség előírása a segélyben részesülő tartós munkanélküliek állampolgári jogait kellő indok nélkül korlátozó, alkotmányellenes megoldás. Azt is leírta a vizsgálati anyagban, hogy a szociális munkások hatósági feladatokkal való felruházása és az együttműködési kötelezettség jelenlegi formában történő intézményesítése aggályos. „Az a véleményem alakult ki - szögezte le dr. Gönczöl Katalin -, hogy alkotmányos visszásságot keletkeztetett a törvény azon rendelkezése, amely az önkormányzatoknak felhatalmazást ad arra, hogy a segély folyósítását a családsegítővel való együttműködéshez köthetik ... A vizsgálat megállapításai alapján az aktív korú, nem foglalkoztatott állampolgárok alkotmányos jogainak érvényesülése és védelme érdekében javaslom a népjóléti miniszternek, hogy a szociális igazgatásról és ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 37/c §-ának olyan értelmű módosítását kezdeményezze, amely szerint a családsegítővel való

együtműködés nem lehet feltétele a rendszeres szociális segély folyósításának. Az önkormányzat arra kapjon felhatalmazást, hogy a segélyezett együtműködését - a családsegítő szolgálattal vagy kijelölt szociális intézménnyel - a rendszeres szociális segélyen felül külön juttatással honorálhassa."

Jellemző esetek

- Ezt várták a vizsgálatról?

- A vizsgálatról magától igen. Csak az a gondunk, hogy az országgyűlési biztos megállapításai, javaslati nehezen öltenek testet kormányzati intézkedésekben is. Pedig nagyon alapos volt a vizsgálat. Igazolta ezt az a tanácskozás is, amelyet Gönczöl Katalin kezdeményezésére Noszvajon tartottak az ősszel a Népjóléti Minisztérium képviselői és polgármesterek részvételével. Ezen egyértelműen kiderült, hogy sok olyan törvénysértő helyi rendelet van érvényben, amely csökkenti az állampolgárok szociális jogainak érvényesítési lehetőségeit.

- Melyek a legjellemzőbb esetek?

- Eleve csorbát szenved az esélyegyenlőség, mert nincs országosan kiépítve a családsegítő hálózata. Ahol nincs családsegítő, ott alanyi jogon kapják a rászorulókat a rendszeres szociális segélyt, hiszen nincs kivel „együtműködni”. De ahol van családsegítő, sok esetben ott is tapasztalható az esélyegyenlőség hiánya, mert az önkormányzat anyagi lehetőségeitől függ, hogy milyen széles lesz a szociális támogatásra jogosultak köre. Az „együtműködés” gyakorisága is igen eltérő. Ahol van pénz, ott elegendő megjelenünk a rászoruló családoknál félévente, ahol meg soványabb az önkormányzat kasszája, ott sűrűbben. Minél kevesebb pénz van az önkormányzatnak, annál intenzívebben keresi az alkalmat a segélyre jogosultak megszürésére. Az is nehezíti a munkánkat, hogy nagyon esetleges, hiányos és olykor pusztán csak formális a rászorulókat tájékoztatása a támogatás lehetőségeiről. A polgármesteri hivatal falára kitett hirdetés, de még az önkormányzat lapjában közzétett tájékoztatás is rendszerint azokhoz nem jut el, akiknek a legnagyobb szükségük lenne rá.

Csak ajánlás...

- Milyen intézkedések várhatók a vizsgálat megállapításai alapján?

- A Népjóléti Minisztérium kiadni készül egy irányelvként szolgáló állásfoglalást a vitatott törvény végrehajtásáról. Ez azonban csak ajánlásokat tartalmaz majd az önkormányzatok számára, hogy milyen feltételek és szakmai szabályok szerint célszerű megkötni a családsegítő és a rászorulókat közötti együtműködést, s nem ír elő kötelező dolgokat. De már előre látható, hogy lehetetlen lesz ennek megfelelően eljárni, mert ahhoz nincs elegendő családsegítő. A népjóléti tárca egy korábbi rendelkezésében szabályozta, hogy 30 ezer lakosra 5 családgondozót kell alkalmazni. De szinte mindenütt kevesebb van, ezért a meglévők nagyon túlterheltek.

- A minisztérium állásfoglalásának kiadása után lezárul ez az akciójuk?

- Nem zárhatjuk le addig, amíg a szóvá tett helyzet nem változik. Az OSZT továbbra is figyelemmel kíséri az ügyet, és természetesen a családsegítőket, szociális gondozókat egyéb gondjainak megoldását is változatlanul szorgalmazzuk. Régóta mondjuk például, hogy a családsegítő idegileg-lelkileg igen gyorsan elhasználódik, ha becsületesen végzi a munkáját, ezért nélkülözhetetlen számára a **szupervízió**, amely segít neki a pszichés feszültségek levezetésében. Azt is követeléseink közé iktattuk, hogy - tekintettel az idegileg nagyon megterhelő, sok esetben pedig még veszélyesnek is mondható feladatainkra - 40 helyett 30 óra legyen a családgondozók kötelező heti munkaideje.

-bor

Az érdekképviselet és a munkáltató jó kapcsolatának eredménye

Az MKKSZ Dunakeszi városi alapszervezete még 1997 június elején megkereste a polgármesteri hivatal két tisztségviselőjét azzal, hogy az alapszervezet szeretné megtartani a Köztisztviselők Napját, és kéri segítségüket.

Kecskeméti Géza polgármester és dr. Hajas István jegyző támogatta a szakszervezet kezdeményezését, és javaslatukra egy egész napos rendezvény keretein belül emlékeztek meg a város köztisztviselőiről.

A két városi vezető a szakszervezetet támogatva fontosnak tartja, hogy az 1997-es megemlékezésből hagyomány legyen, ezért már megegyezés is született: az idei előkészítést is felvállalja a szakszervezet.

A tavalyi megemlékezés során a jegyző úr méltatta a köztisztviselőket, és egy rövid történeti áttekintés után ismertette fontos munkájukat. Ezek után a Duna-parti üdülőben átnyújtotta a dolgozóknak az egy havi bérnek megfelelő jutalmat. Közben már készült a bográcásban az ünnepi ebéd.

Egész napos rendezvényen az üdülőben sportvetélkedők zajlottak, és amit a résztvevők a legfontosabbnak tartottak, mert a mindennapi munka hajszájában nincs rá idő: szót tudtak váltani egymással is. A dolgozók körében igen kedvező visszhangja volt a rendezvénynek. A vezetők is fontosnak tartják, hogy jó hangulatban menjen a munka.

Ismereteink szerint megyénkben még két helyen tartották meg egész napos rendezvény keretében a Köztisztviselők Napját. Öt településen került sor megemlékezésre, de a helyi vezetés nagyon sok helyen elutasította a szakszervezet kezdeményezését. Reméljük, hogy példánk - meg a törvény előírása miatt is - és más kedvező tapasztalatok alapján az idén már mindenütt megemlékeznek a Köztisztviselők Napjáról.

Verebes Pálné
szb titkár

Közalkalmazottak háza tájáról

Szakszervezeti bizottságunk 1982 - a GAMESZ megalakulása óta - működik. Átlagos állományi létszámunk 105 fő. Szakszervezetünknek 68 tagja van: 58 aktív munkavállaló és 10 nyugdíjas. Szervezettségünk 55,24 %-os. Éves költségvetésünk 88.400,- forint, ami elég kevés, mert alacsony a havi átlagtagdíj: mindössze 210,- forint. Ez azt mutatja, hogy tagjaink többsége kis fizetésű technikai dolgozó. A munkáltatótól évi 8.000,- Ft támogatást kapunk. Ebből zömében segélyeket fizetünk, hiszen az emberek többsége arra van legjobban rászorulva, de ez az összeg is igen elenyésző. Programunkban természetesen szerepel Nőnap, Mikulás-nap, nyugdíjas dolgozók megajándékozása, színházlátogatás, kirándulás, de szűkös kereteink ezeket is erősen korlátozzák.

Városunkban működik a helyi közszolgálati érdekegyeztetés. A testület tagja a Pedagógusok Szakszervezete, a KKDSZ és az EDDSZ. A GAMESZ bizottsága nem szavazati joggal, csak meghívottként vesz részt ezeken az érdekegyeztetéseken, amikor dolgozóinkat is érintő kérdéseket tárgyalnak. Az 1997. évi költségvetés előkészítésénél, a kollektív szerződésben szabályozható juttatások tárgyalásánál is jelen voltunk. A közös fellépés eredménye lett, hogy valamennyi önkormányzati intézményben a szakalkalmazottak és a technikai dolgozók egységesen 5.000,- Ft munkaruha juttatásban részesülnek, valamint a címpótlékok, munkatársi, főmunkatársi, tanácsosi, főtanácsosi címek adományozására a közalkalmazotti létszám 10 %-ig biztosítanak fedezetet, melynek realizálására 2 éves időtartamot jelöltek meg. 1997-ben 60 személy - 50 pedagógus és 10 egyéb közalkalmazott - kapott pótlékot ilyen címen.

Megállapodás született arról, hogy az intézmények költségvetése a jövőben tartalmazza a 13. havi illetményeket is. Nagyon jó lenne még az 1-2 %-os jutalomalap tervezésének lehetősége, de úgy gondolom, ez még egy kicsit álom, hiszen az önkormányzatoknak is véges a költségvetésük.

Balla Istvánné
GAMESZ szakszervezeti titkár
VÁC

KÉPVISELETI JOGOSULTSÁGOK

1. A munkahelyeken (intézményekben)

Közalkalmazotti tanács/képviselő

Részvételi jogokat gyakorol az adott munkáltatónál foglalkoztatott közalkalmazottak közössége nevében az alábbiak szerint (Kjt. 16.§):

1. Egyetértési jog a kollektív szerződésben meghatározott jóléti célú pénzeszközök felhasználására, illetve az ilyen jellegű intézmények és ingatlanok hasznosítása tekintetében.

2. Véleményezési jog a munkáltató döntése előtt:

- a) a munkáltató gazdálkodásából származó bevétel felhasználásának tervezetéről;
- b) a munkáltató belső szabályzatának tervezetéről;
- c) a közalkalmazottak nagyobb csoportját érintő munkáltatói intézkedés tervezetéről;
- d) a korengedményes nyugdíjazásra és a megváltozott munkaképességű közalkalmazottak rehabilitációjára vonatkozó elképzelésekről;
- e) a közalkalmazottak képzésével összefüggő tervekről;
- f) a munkáltató munkarendjének kialakításáról és az éves szabadságolási tervről.

A Közalkalmazotti szabályzat megalkotásának joga

A munkáltatóval együttesen a KT megalkotja a közalkalmazotti szabályzatot, amely az alábbiakra terhet ki:

- a) fent felsorolt jogok gyakorlásának

Szakszervezet

Kollektívszerződés-kötés joga

A szakszervezet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.), valamint a Munka Törvénykönyve (1992. évi XXII. törvény, Mt.) vonatkozó részei alapján jogosult kollektív szerződést (KSZ) kötni. A szerződéskötés lehetőségét a közalkalmazotti tanácsválasztá-sokon a szakszervezeti jelöltekre leadott szavazatok aránya befolyásolja!(Mt. 33. §).

Az Mt., a Kjt és a 138/1992. (X. 8.) sz. kormányrendelet a közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő számos fontos kérdést a kollektív szerződés szabályozási körébe utal. A KSZ hatálya azokra is kiterjed, akik nem tagjai a kollektív szerződést kötő szakszervezeteknek!

A szervezkedés (működés) joga

A munkavállalók Alkotmányban biztosított joga, hogy szociális, gazdasági és társadalmi érdekeik előmozdítása, védelme érdekében érdek-képviseleti szervezetet, szakszervezetet alakítsanak.

A szakszervezet joga, hogy a munkaszervezeteken belül szervezetet működtessen, települési, területi, ágazati és országos szervezeteket (szövetségeket) alakítson, valamint nemzetközi szövetséghez csatlakozzon (Alkotmány 70/C. §, Mt. 14-19. §, Kjt. 4. §).

Együtműködési, tájékoztatási jog

— Az állami szervek és a munkáltatók kötelesek a szakszervezetekkel együttműködni, ennek keretében érdek-képviseleti tevékenységüket az ehhez szükséges információk biztosításával elősegíteni, valamint észrevételeikre, javaslataikra vonatkozó álláspontjukat és ennek indokait velük közölni.

— A munkáltatónak intézkedése megtétele előtt, ha az a munkavállalóknak legalább 25 %-át vagy több mint 50 főt közvetlenül érint, a szakszervezet érintett képviselőjét tájékoztatni kell.

— A szakszervezet a munkáltatónál minden olyan kérdésben tájékoztatást kérhet, amely a munkavállalók munkaviszonyával összefüggő gazdasági és szociális érdekeivel kapcsolatos. A munkáltató ezt a tájékoztatást és intézkedésének indoklását nem tagadhatja meg. A

módjára, rendszerességére;

a KT és a munkáltató kapcsolatrendszerét érintő egyes kérdések részleteire;

a közalkalmazotti szabályzat _ a Kjt. 18. § (1) bekezdése kivételével _ kollektív szerződésre tartozó kérdéseket *nem szabályozhat!* A Kjt. 18. §-ában említett kivétel akkor áll elő, ha a kollektív szerződés megkötésére jogosult szakszervezet nincs az adott munkáltatónál.

A KT választásával és működésével kapcsolatos szabályokat az Mt. 43-70 §-ai rögzítik. Ezek közül kiemeljük a következőket:

a munkáltató biztosítja a KT választásának és működésének indokolt költségeit;

a KT fent meghatározott jogosultságainak gyakorlásával összefüggésben jogosult a munkáltató nyilvántartásaiba betekinteni. Ez ügyben tájékoztatást igényelhet a munkáltatótól;

a KT a munkáltató tervezett intézkedéseivel kapcsolatos álláspontját 15 napon belül közli a munkáltatóval. Ennek elmulasztása esetén úgy kell tekinteni, mintha az intézkedéssel egyetértene;

A KT tagját heti munkaideje 10 %-ának, elnökét pedig 15 %-ának, megfelelő munkaidő-kedvezmény illeti meg;

a KT tagjának munkajogi védelmére a választott szakszervezeti tisztségviselőkre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a közvetlen felsőbb szakszervezeti szerv helyett e jogosultságot a KT gyakorolja saját tagjaira vonatkozóan;

a KT a munkáltatónál szervezett sztrájkjal kapcsolatban *pártatlan magatartásra* köteles. Sztrájkot nem szervezhet, azt nem támogathatja és nem akadályozhatja.

szakszervezet ezzel összefüggésben konzultációt kezdeményezhet (Mt. 21. §, 22. § (1) bekezdés).

Ellenőrzési jog

_ A szakszervezet _ az illetékes szakhatóság tájékoztatása mellett _ jogosult ellenőrizni a munkakörülményekre vonatkozó szabályok megtartását. Ennek keretében a munkaviszonyokra vonatkozó szabályok végrehajtásáról az érintett szervtől tájékoztatást kérhet és a szükséges felvilágosítást, adatot rendelkezésére kell bocsátani.

_ A szakszervezet az ellenőrzés során észlelt hibákra és mulasztásokra a végrehajtásért felelős szervek figyelmét felhívhatja és ha azok a szükséges intézkedéseket a kellő időben nem teszik meg, megfelelő eljárást kezdeményezhet. Ennek eredményéről az eljárást lefolytató szerv a szakszervezetet tájékoztatni köteles (Mt. 22. § (2-3) bekezdés).

Kifogásolási (vétó-) jog

(Ez a jog csak a reprezentatív szakszervezeteket illeti meg!)

A munkáltatónál képvisellel rendelkező szakszervezet jogosult a munkavállalókat, illetve ezek érdekképviselői szerveit közvetlenül érintő jogellenes munkáltatói intézkedés (mulasztás) ellen kifogást benyújtani.

A kifogásolt intézkedést az egyeztető eljárás eredményes befejezéséig, illetve a jogerős bírósági döntésig végrehajtani nem lehet, illetve végrehajtását fel kell függeszteni.

(A kifogásolás szabályait részletesen az Mt. 23. §-a tartalmazza.)

Munkahelyi nyilvánosság igénybevételének joga

A munkáltató köteles biztosítani annak lehetőségét, hogy a szakszervezet az általa szükségesnek tartott információkat, felhívásokat, valamint tevékenységével kapcsolatos adatokat a munkáltatónál szokásos, vagy más megfelelő módon közzegetse.

A szakszervezet joga, hogy munkaidő után, illetve munkaidőben, a munkáltatóval történt megállapodás szerint, a munkáltató helyiségeit érdekképviselői tevékenysége céljából használhassa (Mt. 24. §).

Sztrájkjog

A munkabeszüntetés joga az 1989. évi VII. törvény által szabályzott keretek között valamennyi munkavállalót (közalkalmazottat) megilleti. Tehát nem szakszervezeti jogositvány. Ám a sztrájk szervezésében, az egyeztető tárgyalások eredményes lebonyolításában, a törvényes keretek megtartásában a szakszervezetnek megkülönböztetett szerepe van. A szakszervezeteket megilleti a szolidaritási sztrájk joga.

Munkaidő-kedvezmény igénybevételének joga

A munkáltató köteles a szakszervezet tisztségviselője számára munkaidő-kedvezményt biztosítani. Ennek mértéke: valamennyi tisztségviselőt figyelembe véve összesen _ eltérő megállapodás hiányában _ minden 3, a munkáltatóval munkaviszonyban álló szakszervezeti tag után havi 2 óra.

A szakszervezet tagjai részére összesen _ a szakszervezet által szervezett képzés céljára _ a munkáltató köteles előzetes egyeztetés alapján minden 10 munkaviszonyban álló szakszervezeti tag után évente 1 nap rendkívüli fizetett szabadságot biztosítani (Mt. 25. §).

A szakszervezeti tisztségviselő védelmének joga

A közvetlen felsőbb szakszervezeti szerv egyetértése szükséges a választott szakszervezeti tisztséget betöltő közalkalmazottnak (munkavállalónak) a munkáltató által kezdeményezett más munkahelyre való beosztásához, munkaviszonyának a munkáltató által rendes felmondással történő megszüntetéséhez. Változó munkahelyre való alkalmazásról, rendkívüli felmondásról a megfelelő szakszervezeti szervet előzetesen értesíteni kell.

E védelem a tisztségviselőt megbízásának idejére, illetve annak megszűnését követő egy évre illeti meg (Mt. 28. §).

2. A település önkormányzatánál (intézményfenntartónál)

Közalkalmazotti tanács/képviselő

Szakszervezet

Egyeztetési jog

A területi és települési jelentőségű kérdésekben az önkormányzat az érintett megfelelő szintű, adott körben reprezentatív szakszervezettel egyeztet (Kjt. 4. § (1) bekezdés c. pont).

Nincs jogositványa!

Kötelező véleménykérés joga

Az önkormányzat döntése előtt az érintett megfelelő szintű, adott körben reprezentatív szakszervezetekkel véleményezteteti

_ a közalkalmazotti illetmény-előmeneteli rendszer pénzügyi fedezetéül szolgáló költségvetés,

_ a közalkalmazottak nagyobb csoportját érintő intézkedés tervezetét (Kjt. 4. § (5-6) bekezdése).

A tervezeteket, az azokról történő döntés előtt legalább 15 nappal meg kell küldeni a véleményezésre jogosult szakszervezeteknek.

Megjegyzés:

A munkahelyi (intézményi) szinten felsorolt szakszervezeti jogosítványok értelem szerint vonatkozathatók a települési szinten is, hiszen az önkormányzat, mint intézményfenntartó, munkáltatói állami feladatokat lát el!

3. Az ágazati miniszternél

Közalkalmazotti tanács/képviselő

Szakszervezet

Szakszervezet

Egyeztetési jog

Ágazati jelentőségű kérdésekben az ágazati miniszter _ az önkormányzati érdekszövetségek bevonásával _ az érintett megfelelő szintű, az adott körben reprezentatív szakszervezetekkel egyeztet (Kjt. 40. (1) bekezdés b. pontja).

Kötelező véleménykérés joga

A miniszter _ az önkormányzati érdekszövetségek bevonásával _ az érintett megfelelő szintű, az adott körben reprezentatív szakszervezetekkel véleményezteteti a közalkalmazottak nagyobb csoportját érintő döntés tervezetét (Kjt. 4. § (3) bekezdés).

Nincs jogosítványa!

Jogszabályban való kihirdetés joga

A miniszter

_ a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsában (KIÉT) létrejött megállapodást _ a KIÉT javaslatára _ illetve

_ az érintett megfelelő szintű, az adott körben reprezentatív ágazati szakszervezetekkel kötött megállapodást

jogszabályban kihirdeti (Kjt. 4. § (4) bekezdése).

4. A kormánynál

Közalkalmazotti tanács/képviselő

Szakszervezet

Egyeztetési jog

A kormány _ az országos önkormányzati érdekszövetségek bevonásával _ az érintett országos szintű reprezentatív szakszervezetekkel országos jelentőségű kérdésekben a KIÉT-ben egyeztet (Kjt. 4. 5 § (1) bekezdés a. pontja).

Kötelező véleménykérési jog

A kormány _ az országos önkormányzati érdekszövetségek bevonásával _ az érintett országos szintű reprezentatív szakszervezetekkel véleményezteteti

Nincs jogosítványa!

_ a napi munkaidő leghosszabb mértékére, valamint

_ a közalkalmazotti illetmény-előmeneteli rendszer minimál illetményének (A 1 fokozat) összegére

vonatkozó javaslatát.

Jogszabályban való kihirdetés joga

A kormány

_ a KIÉT-ben létrejött megállapodást _ a KIÉT javaslatára _ illetve

_ az érintett megfelelő szintű reprezentatív szakszervezetekkel kötött megállapodást jogszabályban kihirdeti.

Megjegyzés: A jogok gyakorlása szempontjából reprezentatívnak országosan vagy az ágazatban, illetve az önkormányzat területén azt a szakszervezetet kell tekinteni, amelynek jelöltjei az adott körben a közalkalmazotti tanácsválasztásokon az érvényes szavazatok 10 %-át megszerezték (Kjt. 5. § (2) bekezdés).

Váchartyáni példa

Levélben kértem az alapszervezethez tartozó települések polgármestereit, hogy a náluk dolgozó szakszervezeti tagokat figyelembe véve lehetőségeikhez mérten támogassák a szakszervezet tevékenységét. Alapszervezetünk évente kirándulást szervez, rendkívüli esetekben tagjai számára segílyt ad, és törekszik a szervezeti élet minél szélesebbkörű fenntartására. Ehhez a tagdíjból helyben maradó 60 % kevésnek bizonyul. A polgármesterek úgy értékelték kérésünket, hogy az teljesíthető, jó célt szolgál, és így a támogatás minden érintett településről megérkezett.

Megítélésem szerint nem a támogatás mértéke a legfontosabb - bár az sem elhanyagolható -, hanem a térség polgármestereinek egyöntetű hozzáállása, segítőkészsége. Talán ez már a szemléletváltás kézzelfogható eredménye.

Juhász István
szb titkár
Váchartyán

Fóti siker

Jól működő közalkalmazotti alapszervezet alakult FÓT GAMESZ munkahelyen. Sajnálatos módon csak akkor ismerik fel a szervezett keretek között működő érdekképviselet szükségességét, ha végveszélybe kerülnek a dolgozók érdekei. Az alapszervezet megalakulásával, eredményes működésével a dolgozók helyzete stabilizálódott, és a munkahelyi légkör is jelentősen változott.

Levél a polgármesterekhez

Tisztelt Polgármester Asszony!

Tisztelt Polgármester Úr!

A

Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete (MKKSZ)

országos elnöksége és megyei vezetése nevében

**őszinte szívvel kívánunk munkában és a közéletben eredményes, boldog új esztendőt,
az egyéni boldoguláshoz sikereket!**

Köszönjük az eddigi együttműködést, és bízunk abban, hogy kapcsolatunk kölcsönös előnyökkel jár, ezért a jövőben is számíthatunk arra, hogy a közszolgálati dolgozók, az önkormányzati köztisztviselők érdekében tett kezdeményezéseink az Ön megértésére és támogatására találjanak.

Az Ön számára nyilvánvalóan ismeretes, hogy az Országgyűlés 1997. október 21-ei ülésnapján módosította a Köztisztviselők Jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvényt. A módosítások jelentős része 1998. január 1-jétől lépett hatályba.

A törvénymódosítás egyik lényeges része a 66. §, amely a munkahelyi köztisztviselői érdekegyeztetés jogintézményét foglalja törvénybe. Tapasztalataink szerint ez a jogszabályi rendelkezés sok tekintetben megfelel a mindennapi együttműködés által már kialakított jó gyakorlatnak, ezért joggal remélhetjük, hogy az érdekegyeztetés törvényi szabályozása és rendszerbe foglalása tovább erősíti a munkahelyi szociális békét.

Mind ezekre figyelemmel kérjük Polgármester Asszonyt, Polgármester Urat, hogy az önkormányzat költségvetési tervezetének a helyi köztisztviselők bérét és juttatásait érintő részéről szíveskedjen tájékoztatni az MKKSZ helyi vezetését.

Kérjük, tegye lehetővé, hogy - igényüknek megfelelően - álláspontjukról, kezdeményezéseikről a szükséges egyeztetés megtörténhessen.

Szíves figyelmébe ajánljuk, hogy a módosított Ktv. szerint az önkormányzat képviselőtestülete az illetményalapot évente rendeletben köteles - a helyi érdekegyeztetés keretében kialakított állásfoglalás, valamint az államigazgatásban érvényes illetményalap figyelembevételével - megállapítani úgy, hogy az legfeljebb 10 százalékponttal lehet alacsonyabb az államigazgatásban érvényes, központilag megállapított illetményalap mértékénél, azonban nem lehet kisebb a helyi önkormányzati képviselő-testület által megállapított előző évi illetményalaphoz.

Ezúton is tájékoztatjuk Önt arról, hogy az MKKSZ 1998-ra eredetileg 27.200 forintot javasolt, amelyet a Köztisztviselői Érdekegyeztető Fórum 1997. november 7-ei ülésén - a Kormányzati Oldal tartózkodása mellett - elfogadott. Javaslatunk érdemi részéhez tartozott az a kezdeményezés is, amely szerint az illetményalap fenti összegben történő megállapításával egyidejűleg kértük, hogy az Országgyűlés az önkormányzatok részére a többletígényre központi támogatásból nyújtson fedezetet.

(Az illetményalap megállapításáról, illetve a közigazgatás helyzetéről szóló közös ÁLLÁSFOGLALÁSUNKAT szíves tájékoztatásul mellékeljük.)

Az illetményalap mértékével kapcsolatos álláspontunkat ma is fenntartjuk, de annak teljes körű érvényesítését - az önkormányzatok költségvetési helyzetére figyelemmel - csak fokozatosan tartjuk lehetségesnek. Ugyanakkor elengedhetetlennek tekintjük és határozottan kezdeményezzük, hogy 1998. január 1-jétől valamennyi önkormányzatnál

legalább 26.700,- Ft-ban állapítsák meg a köztisztviselők illetményalapját. Ugyanis ez az illetményalap jelentheti legalább az 1998-ra tervezett infláció mértékének (14-15 %) megfelelő, garantált illetménynövekedést.

Megjegyezzük: az állami közigazgatásban is valószínűsíthető a legalább 15%-os mértékű keresetnövekedés, ugyanis az igen széleskörű és sokféle jogcímen biztosított illetménypótlékok, illetménykiegészítések ezt lehetővé teszik.

Miután az önkormányzati köztisztviselők körében a pótlékok és kiegészítések a jogi szabályozás miatt is korlátozottabban adhatóak, ezért indokoltnak tartjuk, hogy az önkormányzatok a helyi köztisztviselői illetményalapot legalább 15-16%-kal növeljék olyan arányban, amilyen arányban az Országgyűlés növelte a közalkalmazottak illetménytáblájának tételeit.

A Ktv. 43. §-ában foglaltak lehetővé teszik, hogy az egyes köztisztviselők alapilletménye +/- 20 %-kal eltérjen a törvényben megállapított mértéktől. Az MKKSZ mindig is azon az állásponton volt, hogy az egyéni teljesítményeket differenciáltan, bérben is el kell ismerni, ezért egyetértünk a 20%-os emelés lehetőségével. A törvénynek azt a rendelkezését azonban, amely lehetővé teszi a 20 %-os csökkentést is, indokolatlannak és a modern jogállamok közszolgálati rendszerétől idegennek tartjuk. Érthetetlen, feszültségteremtő, hátrányos megkülönböztetés ez a közalkalmazotti szférához képest is, ahol a tábla szerint megállapított illetménytéttelektől csak pozitív irányba lehet eltérni.

A törvénymódosítás némileg változtatott a helyzeten azáltal, hogy a negatív irányú eltérést minősítéshez kötötte.

Kérjük Polgármester Asszonyt, Polgármester Urat, hogy az egyes köztisztviselők illetményének megállapításánál lehetőleg csak a pozitív irányú eltérést alkalmazzák, illetve minden egyes esetben tegyék lehetővé, hogy az eltérés rendezőelvéit, a munkavállaló kérésére az egyéni bérmegállapításokat az MKKSZ helyi képviselője véleményezhesse.

Tisztelt Polgármester Asszony!

Tisztelt Polgármester Úr!

Ismerjük az önkormányzatok általában nehéz költségvetési helyzetét. Az MKKSZ az országos érdekegyeztető fórumokban (olykor a szakszervezeti oldalon egyedül) mindig támogatta az önkormányzati érdekszövetségek költségvetési igényeit.

Tudjuk azt is, hogy a képviselő-testület más, igen fontos önkormányzati feladatok megfelelő finanszírozásában érdekelt.

Mindezekre tekintettel is azt kérjük, értsenek egyet kezdeményezésünkkel, és legalább 15-16 %-kal növelt mértékben állapítsák meg a helyi köztisztviselők 1998. évi illetményalapját.

Bízunk abban, hogy javaslatunk az Ön és a képviselő-testület számára is elfogadható, és döntésükben kifejeződik a helyi köztisztviselők áldozatos munkájának elismerése is.

Budapest, 1998. január 9.

A további jó együttműködésben bízva tisztelettel üdvözlö:

Fehér József
MKKSZ főtitkár

Novemberben választunk üzemi és közalkalmazotti tanácsokat

Az Érdekegyeztető Tanács idején első plenáris ülése elfogadta, hogy az üzemi és közalkalmazotti tanácsi választásokat május helyett november 16 és 27 között tartsák meg, amennyiben ezt a kormány és az Országgyűlés is elfogadja. A megállapodás értelmében a jelenleg működő tanácsok mandátuma november 27-én jár le, vagyis az 1995 májusában három évre megválasztott testületek mandátuma meghosszabbodik, az időközben létesített tanácsok mandátuma pedig megrövidül. A felek előkészítik azt a szabályozást is, melynek alapján összesíthető majd az üzemitanács-választások eredménye. A javaslat még a kormány, majd a parlament elé kerül.